

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ๑ เออาร์ และ ๑ บี เพื่อทำเหมืองแร่
ของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๕๐๑๘ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ สรุปความได้ว่า กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ๑ เออาร์ และ ๑ บี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ และวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เพื่อทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรม ชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์) ของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ตามคำขอที่ ๑-๑๙/๒๕๔๘ ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้มีมติให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการแล้ว ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า กรณีนี้มีประเด็นที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) เพื่อให้สอดคล้องตามนัยมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ แล้ว เห็นว่า กรณีประเด็นปัญหาว่าโครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน ตามคำขอประทานบัตรที่ ๑-๑๙/๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ๑ เออาร์ และ ๑ บี ของลุ่มน้ำภาคใต้ จะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) ตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๔๐๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๖๗ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริมและ

สำหรับกรณีที่พิจารณาว่าโครงการหรือกิจกรรมใดเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงนั้น ในปัจจุบันได้มีการออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยข้อ ๑^๒ แห่งประกาศดังกล่าวกำหนดให้โครงการหรือกิจกรรมใดซึ่งมีการประกาศหรือกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือกฎหมายอื่น ให้เป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตามที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ แต่ในขณะนี้ยังไม่มีประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ส่วนการกำหนดตามกฎหมายอื่น ปรากฏว่ามีประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมที่อาจ

รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

^๒ ข้อ ๑ โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งให้องค์การอิสระให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในท้ายประกาศนี้ ดังนี้

๑.๑ โครงการหรือกิจการใดซึ่งมีการประกาศหรือกำหนดตามกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นให้เป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

๑.๒ โครงการหรือกิจการใดซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อร้องเรียนสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้ง วินิจฉัยภายใน ๓๐ วัน หลังจากได้รับข้อร้องเรียน ว่าโครงการหรือกิจการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เฉพาะการทำเหมืองใต้ดิน เหมืองแร่ตะกั่วและสังกะสี และการถลุงแร่ เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง อันไม่รวมถึงการทำเหมืองแร่หินปูน และประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งในข้อ ๔^๓ แห่งประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้โครงการหรือกิจกรรมที่ต้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ คือ โครงการหรือกิจกรรมที่มีประเภทและขนาดตามประกาศโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตามมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ในขณะนี้ยังไม่มีกรอบประกาศกำหนดเช่นเดียวกัน และในข้อ ๕ (๑๐)^๔ แห่งประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติดังกล่าวได้กำหนดให้การวางแผนเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการอนุรักษ์ เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ ควรทำการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อประกอบการตัดสินใจและการป้องกันผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของประชาชน แต่กรณีนี้ไม่รวมถึงการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของเอกชน

ดังนั้น โครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด จึงไม่อยู่ในประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตามกฎหมายปัจจุบัน เว้นแต่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งมีหน้าที่ต้องพิจารณาข้อเท็จจริง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ก็จะต้องมีการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) ก่อนมีการดำเนินโครงการ ตามที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

^๓ ข้อ ๔ โครงการหรือกิจกรรมที่ต้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ คือ โครงการ หรือกิจกรรมที่มีประเภทและขนาดตามประกาศโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตามมาตรา ๖๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

^๔ ข้อ ๕ นโยบายสาธารณะ และการดำเนินกิจกรรมด้านการวางแผนพัฒนา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชนอย่างรุนแรงในอนาคต ควรทำการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อประกอบการตัดสินใจและการป้องกันผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของประชาชน มีดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๑๐) การวางแผนเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดในพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการอนุรักษ์ เช่น พื้นที่ต้นน้ำลำธาร พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติและระดับนานาชาติ เป็นต้น

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๓